

Controversies in the Kashrus world

Show# 79 | August 27th 2016

Host Rabbi Aryeh Lebowitz

שו"ת שבט הלוי חלק ז סימן קכב

נקודה קטנה עד מאד במראה שחור גרוי על הפרי או פרי האדמה, שהוא בגדר משהו ממש, אלא שאם רואים בזכוכית מגדלת גדולה יתכן שנראה תולעת קטן - אבל דבר זה שכיח ממש בכל פרי ובכל ירק ואולי גם בכל אוכל מהו שיאסר משום שרץ השורץ על הארץ.

בעניוטי דמעיקר הדין אין לחשוש בזה דכבר כתבו האחרונים דכל שאין רואים בעין רק ע"י כלי זכוכית מגדלת אין מתחשבים בו בין להקל בין להחמיר, וכמש"כ בשו"ת טוטו"ד בקו"א סי' נ"ג והובא ג"כ בד"ת סי' פ"ד ס"ק צ"ד דבדיקה לא שייך אלא במה שנראה לרוב בני"א אבל לא ע"י זכוכית מגדלת, - ואעפ"י שאינו דומה לגמרי להתם דכאן נראה עכ"פ כמין נקודת משהו, בעניוטי אין זה גורם להחמיר דנקודות כאלה נראים לאלפים על פרי וירק במים ובימים ואין בינם לנקודות בעלמא שאין בהם חשש שרצים ולא כלום, וא"כ מראית העין לא גורם חומרא כלל רק הזכוכית וזה אינו בכלל האיסור של שרצים דאל"כ הרי בכל טפת מים נראים תולעים ושרצים ע"י המיקרוסקופ לרוב כידוע.

ועיין בתשובת הרשב"א סי' ער"ה אשר ממנו נובע מקור דברי הרמ"א סי' פ"ד ס"ו לענין נקודה שחורה והוא תחלת תולעת שהתחיל להתרקם - וכל הרשב"א שם במה שהשואל רצה להקל כיון שנראה רק הראש של הרחש קטן מאד - ושאר חלקי הגוף ורצה לדמותו להמבואר בחולין קכ"ו ע"ב לעכבר שחציו בשר וחציו אדמה.

וכל הרשב"א הרחש הוא מיד נודע מקומו - שמקומו משחיר וכולו הוא נברא (ר"ל דאינו דומה לעכבר שעדיין חציו עפר) וזה קטן מאד מאד וכמה פעמים נסינו ונוטלין אותו ממקומו ומניחין על צפורן האצבע והוא רוחש והולך, ועיין במנחת יעקב סי' מ"ו ס"ק ז' בביאור דברי הרשב"א בזה.

דמ"ט כ' הרשב"א דיכול לרחוש כיון דדעת הרשב"א דלא כהרא"ש ולהרשב"א נקרא שרץ השורץ על הארץ גם בלי רחישה, וכל המנח"י דהרשב"א רצה להוכיח שיכול לרחוש אעפ"י שאין רחישה מעכב מלדון בו דין שרץ השורץ על הארץ מ"מ יכול לרחוש בעינן יעשה.

ויתכן עוד כיון שהרשב"א כ' דזה קטן מאד מאד לזה בעינן הוכחה ברורה שרוחש כאשר ניסה הרשב"א .

ואף אם לא יתכנו הדברים בלשון הרשב"א, מכ"מ כיון שהמומחים מוסמכים ויר"א אומרים שגם אם מניחים על האצבע אין רואים שום רחישה והיא נשאר כנקודה מתה כמקודם, בזה לענ"ד גם הרשב"א לא החמיר ומכ"ש לדעת הרא"ש, וממילא אינו דומה גם ללשון הרמ"א סי' פ"ד סו"ס ו' דהתם תחלת ריקום של תולעת שיכול לרחוש ועש"ה בביאור הגר"א, משא"כ נקודות האלה שלעולם לא ירחשו לעינינו וא"כ גם בגמרם אינם שרץ, ועיין מש"כ בעניי עוד בחי' שו"ע בש"ך ס"ק ב.